

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrt leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravičtvu v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mail-ling-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natise, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

NA GROBU CESARJA FERDINANDA Dobrotljivega.

Na cesarjevem grobu! Čudno je to besedo izreči, še bolj čudno jo zapisati. Pa smrt tirja svojo žrtev, in ker je pokosila življenje moža, s kojim se je strinjalo življenje narodov, je zguba toliko večja, solze toliko obilnejši.

Requiescat in pace! Naj v miru počiva! se je čulo v starodavnem kraljevem stanovanju v Pragi, enako na poti, kjer so truplo dobrotljivega cesarja peljali, če tudi ne glasno, srca so mu voščila večni mir. Naj v miru počiva so zadujkrat zapeli v rakvi, kamor so položili blago truplo nepozabljivega vladarja.

Blagi cesar in kralj Ferdinand šel je v večnost kot trikrat srečni mož. Dočakal je visoko in srečno starost, dočakal je to starost v srečnem in mirnem življenju in kakor malokedo, zapustil ni ne enega sovražnika.

Trojna ta sreča navadnega človeka nikdar ne doleti, ljudem tako visocega stanu pa je le redkokrat odločena.

Na grobu stoječemu pride vse na misel, in dogodki, žalostni in veseli, drviijo se naglo pred duševnimi očmi. Skoraj 27 let je dobrotljivi cesar živil v zlati Pragi, na Dunaj se ni več vrnil, odkar je moral leta 1848. meseca oktobra bežati pred rogovi-leži. V tej tihoti je do bro te delil.

Njegova radodarnost ni poznala meje. Ni je skoro cerkve, šole ali kake druge javne naprave, da ni dobila od cesarja Ferdinanda pomoči. Tudi naša dežela se ima

za veliko dobrot zahvaliti. Zato so ga po pravici Čehi in drugi narodi „očeta“ imenovali, zato bi se tudi spodobilo, da pri nas v času javnega žalovanja preneha s hrupora zvezano razveseljevanje, posebno po krajih, kjer so Njegove dobrote vživali.

Kamor pogledamo, povsod vidimo, da je ob času Njegovega vladanja dobrotljivost in pravičnost njegova svetila kot zlato solnce tudi na političnem polju. Cesar Ferdinand je prvi dal slovanskim narodom ravnopravnost, zato se po pravici sme o njem reči, „da nam je v kratki dobi več dal, kakor kateri koli prejšnjih vladarjev z njegovega rodu“.

Čehi so pokopali zadnjega s češko krono kronanega kralja.

Na grobu dragih umrlih dohajajo nam le resne misli; na grobu cesarja in kralja pa so misli tim bolj resne, ker je položaj Avstrije, ki je svojega bivšega ljubljene- ga cesarja ravno pokopala, vsega premisleka vreden. Na grobu dobrotljivega cesarja naj premodri in slavni naš cesar in kralj Frančišk Jožef še enkrat povzdigne svoj veljaven glas: „Storite mir med mojimi narodi!“

Vresničene te besede bodo obrisale solze žalujočih narodov na grobu priljubljenega dobrotljivega vladarja, hvalo bodo peli osrečeni narodi slavnemu nasledniku njegovemu in po miru, zadovoljnosti in blagostanji bo Avstrija prerrojena.

Duh dobrotljivega cesarja Ferdinanda, ki je venčan s krono neumrljivosti, ki vživa zaslužen plačilo, naj sprosi srečno bodočnost ljubi Avstriji.

Ko se ločimo od trupla „Dobrotljivega“, mu še enkrat zakličemo:

Naj v miru počiva!

Dopisi.

Iz Gorice, 7. julija, (Pisovvečno. — Mestna snaga). Lanskega leta v predzadnjem listu je „Glas“ nekaj znil o revnem materijalnem stanju duhovščine. Šlo je takrat za judeževе solde, za vladno sol, ki jo minister Stremajer ponuja ovčicam, ki bi jih volja bila slediti njegovemu zvoncu. „Glas“ je takrat rekel: „Timeo Danaos...“, akoravno ni imel takrat upanja, in ga tudi sedaj še nima, da bi se stvar na bolje obrnila. Da bi se vsejalo zdavno seme, ki bi s časom zadostovalo nujnim potrebam revnih duhovnov, to ostane za nas „pium desiderium“. Sicer pa nismo več popolnoma brez vsake pomoči. Kakor znano, obstoji v Gorici društvo z namenom, da pomore revnim, boinim duhovnom, ki ne morejo maševati. Izplačuje jim po 80 kr. na dan, in izvanredno deli po potrebi tudi večo pomoč. Čudno je le to in žalostno ob enem, da se marsikateri noče poslužiti tega sredstva, ki je gotovo bolje, kakor nič. Le 123 družbenikov-duhovnov šteje do sedaj društvo, ko bi morali vendar iz opravičene, poštene samoljubnosti vsi brez izjeme pristopiti, in to posebno zaradi tega, ker so dolžnosti in posebno sedaj zelo majhne, dobički pa veliki. Do sedaj so uplačevali novi pristopniki po 5 gl. vstopnine in 2 gl. letnine. Vsled sklepa občnega zbora 23 preteklega meseca pa se je V. člen društvenih pravil novim društvenikom v korist tako le pre- naredil: „Duhovni, ki želé biti deležni društ-

sirku (turšici) jako ugodna; tudi sadna drevesa, rastoča v njej, bogato splačujejo trud domačemu kmetu. Polje, skozi in skozi ravan, je oborano skoro vse; senožet vidiš tukaj le malo, to pa zato, ker — kakor pravijo — prekopana zemlja se bolje izplačuje in ker pridela kmet drugod dovolje sena za svojo živino. Poglavitni pridelki so: sirek (turšica), pšenica, ječmen, fežol in krompir. Oborava se njiva sè starim, navadnim drevesom, saj kmet, ki se novega ničesar rad ne poprime in česar ne vidi ne veruje, prav težko, da komaj se dá prepričati, da so za obor- ranje polja veliko ugodniši novi plugi.

Ta lemež reže sicer bolj na eno stran a dá se ž njim orati laže, globokeje, bolje in hitreje — vselej le s parom — najtežja zemlja, mej tem ko se pri nas navadna zemlja s četve- rico (2 paroma) orje; ne bilo bi torej treba čas po nemarnem tratiti in žival trpinčiti. Sezite tedaj kmetovalci po njem; poskusite enkrat le, ter verujte možem, strokovnjakom v poljedeljstvu, ki Vam taka domača orodja priporočujejo, ne v svoj ampak v vaš prid in dobiček; skušnja naj vas uči, ne trmasta vaša glavica! Cena ta-

LISTEK.

PRVAČINA.

[Spisal P. mlinarjev.]

(Dalje.)

Tu, pravim, je pokazalo ljudstvo britko žalost nad umrlim splošnim dobrotnikom, kateri nij, ko vedno preje izstopivši iz svoje kočije ljubo pozdravil nazočih, ampak tiho in nemo peljan bil tijā, kjer si je želel pokojno spati po smrti poleg trupla svoje ljubijene gospe, tam v raki v kapelici na pokopališču, kjer sedaj počivata obā. Še smrtjo tega moža zgubila je P. krepko podpora, zdatno pomoč. Kmetje, tačas večinoma koloni, prišli so v oblast družega gospodarja, v druge neprizanesljive, neusmiljene roke. Do kosti so jih žulile verige, v katere jih je uklepala visoka gosposka oblast in njena nenasitljivost, ki je gladno, kot mlado jagnje lačni volk, davila ubozega kmeta. Toda temu težavnemu, žalostnemu stanu marljivega kmetovalca bilo je kmalu konec; razpodili so se črni, hudoarni oblaki gosposkega terorizma ter zasijalo je žarko

solnce lepši, boljši prihodnosti. S pridno roko in zaupaje v pomoč tistega, ki je vseh gospodov Gospod, opomogli so si iz rev in siromaštva takó, da so dospeli po mnogobrojnih potih na primer- no visoko stopinjo gmotnega blagostanja. Postali so namreč iz nekedanjih kolonov samooblastni, neodvisni gospodarji in sedaj šteje Prvačina le malo taci, ki niso mogli še otresti kolonskega težkega jarma.

Ljudstvo, sploh dobrosrčno in marljivo, služi si dandanes vsakdanjega kruha večinom s polje- deljstvom, z vinorejo in sadjerejo. Polje, Prva- ško imenovano, ležeče na južni strani vasi, sega v daljavi celo uro hoda od Dornberga skoro do Renč. Na dveh straneh, na vzhodnji in južni poji ga mirna, topla Ipava, ki vzlasti jeseni iz- stopivši iz struge celo ravan prekrije ter jo spre- meni v veliko jezero. Od juga sem vzdiguje se polagoma više in više do sadonosnih in vinskih gorie, nasajeno z belimi kmetskimi hišami, ki tiho molčeč se hladijo spomladi v prijazni lipovi in orehovi senci. Na zapadu se brati z Renškim in Ogrskim poljem. Zemlja, skoro vseskozi pe- ščenoilovična je zrnatim rastlinam posebno pa

vene pomoči, se sprejemajo do leta; vstopnina znaša 3 gl. Stari čez 30 let se ne sprejemajo. Novomašniki, katerim se privoli, da pristopijo društvu med prvim letom svojega mašništva, so prosti vstopnine. Glej o tem zadnje št. našega „Folium periodicum“ str. 93. Nikar tedaj zamuditi lepe prilžnosti, ki se ponuja vsakemu, da se vsaj nekoliko preskrbi za grenke ure bolezni!

Še nekaj! Naši metni očetje imajo dober okus. Mesto je na glasu zaradi snage. Priznati se mora, da se zato precej skrbi. Le ona nesrečna centralizacija nam ne gre nikakor v glavo, ker je popolnoma krivična. Pojte v mestni vrt. Tukaj je vse okusno, lepo, da ne more biti lepše za postopače in ponočne razsajalce, ki leže tu pa tam kakor živina okoli. Pojte pa potem v predmestje k sv. Roku, in zavite jo v stransko ulico ob levi strani cerkve. Kje je tukaj okus, kje snaga, lepota? Je-li se razteka ona smrdljiva luža skozi in skozi ob ulični strani morda iz zdravniških ozirov? „Misera contribuens plebs!“ Mesto, mestni vrt, pa ona škandalozna ulica — „ja Bauer!“

Iz Kazelj pri Sežani, 6. julija. — Uže davno ni bilo o naši vasici duha ne sluha; a čas je vendar o njej kaj javiti, da bi pa spis, kateri se ravno ponuja ne bil predolgotrajen, javljam s kratka dogodljaj, kterege sivi starček ni videl in tudi ni slišal povedati: da bi se kdaj v naši vasici taka slovesnost obhajala, ktero je vsa občina posebno pa njegova rodbina želela videti; zategadelj sem se namenil prosti kmetič občinstvu v daljavo naznaniti: Da je dne 4. junija č. g. A. H. prvo nekrvavo daritev z veliko slovesnostjo opravil. Dosta ne bodem javil saj so preje javili možnarjev i zvonov glasovi, da so privabili toliko ljudi, da se ni še naša vasica s tako množico ponašala; s kratka rečeno bilo je vse živahno i pomenljivo in v imenu vseh občinarjev vskliknem: Živili novomašnik! Bog ga živi mnogo let.

Ne morem si kaj, da tudi o letini ne spregovorim. Preteklo leto je bilo, bodisi žita ali drugih pridelkov obilo, posebno pa trs je obilo in žlahno kapljico obrodil, da so si kmetje prejšne rane slabe letine nekoliko zacelili; a tudi letos lepo kaže, in se je nadejati nič manje od lanske.

kemu oralu je le 20 do 30 gl., eno samo leto se vam ta denar zopet poplača, ker bo vaša živina po setvi rejena, kakor je bila poprej in boste lahko opitana goveda gonili na trg! Kmetovalcu dandanes, če ni marljiv in varčen, res ni mogoče izhajati, preživljati sebe, svojo družino in izplačevati vrhu tega še vsakoletne nagrade in davkarijske poviške, a prav zato ne sme križem držati rok, marveč z dlanom se tru liti in z umno glavo, da iz kosčeka zemljišča, za kateri je plačeval pred 10timi leti 2 gl. davkov, sedaj pa 2 krat, 3 krat več, tudi 2, 3kratni pridelek uživa. To je pa mogoče le temu kedor svoje polje umno in dobro obdelava; k temu, je zopet treba poslušati in ubogati nasvete v poljedelstvu izvedenih mož. Napredek kaže se povsodi, zakaj bi mari ravno poljedelstvo v tem zaostalo, iz katerega dobiva potrebni živež kmet in gospod, siromak in milijonar? Ne da se sicer tajiti, da kmet ne posluša dobrih nasvetov izvedenih mož, a da se revež ne more dvigniti, v kljub svojemu pridu in trudu na višjo stopinjo gmotnega blagostanja in napredka, kriv ni tega

Drugi pridelki tudi še primerno obetajo izvzemši sena se po travnikih malo kaže. Da se pa ne bodem predaleč spuščal i uredništvu preveč tvarine nabiral, saj tudi ni moj posel, se v časnikarstvo utikati, ker vem, kaj se kmetu pristuje, zategadelj oprostite me gosp. urednik.

Kmetič.

Na levem bregu Soče. 4. julija. — Mlad mož je v Gorici raj majhne kakor velike postave, duhovskega stanú, kterege Gorica dobro pozna, in vsi, kateri ga bliže poznajo, ne malo čislajo. Let ima nekaj čez trideset, štiridesetega še ni dosegel, kakih štirinajst let uže mašnje. Dokler je še hlače po šolskih klopéh trgal, bil je izvrsten učenec, in je navadno vse svoje součence vselej z veliko pohvalo prekosoval. Da je le kako reč slišal, uže jo je znal, ker ima zvest spomin in tako bistro glavico, da bi mu bil človek zavidljiv, ako bi bil zavid dopuščen. Potem ko se je bil v Gorici izšolal, bil je tudi na Dunaj poslan na visoke šole, ter je dohtar sv. pisma postal, kakor naš slovenski ljud navadno govori, ali pa, kakor mi sicer pravimo, doctor sacrosanctae theologiae. Da mu pri takih okolnostih ni manjkala stolica ali cathedra pri naših bogoslovskih šolah, vsak lahko previdi. Postal je tedaj bogoslovski profesor.

Naš korenjak zna izvrstno italijanski jezik in laško narečje, pozna dobro in deloma tudi govori francozko, špansko, angleško; nemško prav dobro govori, in če je treba tudi piše; od starih klasičnih jezikov greškega in latinskega ne govorim. Kar posebno latinsčino zadeva, je dovolj enkrat pogledati v naš Folium periodicum, kako lepo in čisto latinsko piše, da je veselje, njegove sestavke prebirati. Slišim, da se je lotil tudi uže naše mile slovenščine, in ker se z veliko lahkostjo vsakega jezika navadi, ni dvomiti, da utegne tudi naš jezik kmalu dobro znati. Kot dohtar sv. pisma mora uže tako znati hebrejski jezik, pa orientalska narečja, to je, arabsko, sirsko in kaldejsko.

Alban Stolz pravi, da kdor mnogo jezikov zna, ne more imeti odveč globoke učenosti. Saj reka bolj se širi, manj je globoka. To utegne biti pravilo ima, pa tudi svoje izjemke. In tak jemek je naš dohtar in profosor. Nočem bolj

vselej on sam, nego tudi višja gosposka, ki, namesto, da bi ubogemu kmetu segala pomagljivo pod pazduho, mu čedalje težja bremena naklada. Saj sleheren po svojej sposobnosti, kakor najbolje vé in zna, svojo njivo obdeluje, pa koliko kratov je njegov letoletni trud zastonj in maloizdaten, ko se črni oblaki nad bogato, nadepolno njivo pripodé in neprizanesljiva toča pobije vse, kar je zelenega? a visoka gosposka, ravno zato, ker je visoka, prezira revnega kmetovalca, ki krtu enak riže po zemlji ne vidi takih nezgod, za nja ne ve.

Gledé vina, družega glavnega pridelka Prvaških občinarjev začela se je kazati nekaka želja po napredku v vinoreji. Vsak premožniši gospodar pazi na to, od kod bi dobil žlahtnih, zunanjih trt, da bi jih vsadil v svoj vinograd. Tarih trt vidiš tu pa tam nasajenih uže obilno a bati se je, da se tuji kolci v domači zemlji ne preplemenijo ali pa malo rodijo ali celo s časom vsahnejo. Skušnja bo kazala. Neverjetno je skoro, da bi iz družega podnebja in zemlje tu sem presajena trta več grozdja dala, kakor

na tanjko tega razlagati, dovolj je, da povem, da se v vsaki reči, ki jo v roke vzame, in pri vsakem opravilu, ki mu je izročeno izvrstno in hvalevredno obnaša. Zato pa je tudi z opravi obložen nekaj, ker mu je drugi nalagajo, nekaj ker si je sam prostovoljno napravlja, tako da se mora zdaj tu, zdaj tam zakasnit, ali pa zdaj to, zdaj ono simpliciter pozabi. Saj pri vsi izvrstnosti je tudi on le človek. Mislim, da iz tega tukaj rečenega bode vsak lahko spoznal, od koga govorim, in da mi ni treba ga po imenu povedati. To pa se mi je zdelo nekako potrebno napisati, potem ko sem v svojem listu od 30. junija tega istega pospoda bolj od senčne strani popisal. Da imate celo podobo pred očmi, tudi njeno svetlo ali solčno stran, treba bilo je še tega dostavka. Kdo ima samo dobre lastnosti in nobene slabosti? Ni jaz, ni bralci teh vrstic. Blagor tistemu, kateri ima na sebi manj slabosti, in si prizadeva je manjšati. S tem tedaj mislim, da sem svoji dolžnosti zadostil

S Tolminskega, 30. junija. Nekaj časa je po Tolminu vse živo, vse žvrgoli. „Kje se bo zidala nova šola?“ to uprašanje je spravilo ves Tolmin na noge, pa razcepilo ga v dva tabora. Sicer ima le slavni c. kr. okrajni šolski svet pravico rešiti to uprašanje, a ravno njegova neodločnost i nekoliko tudi mlačnost je zakrivila omenjeni šum med ljudstvom.

Kdor nekoliko pozna T. ve, da prostor tam pod cesto za šolo ni pripraven, niti zavolj lege, niti zavolj vetra i megle, ki tam naj rajše polega; pa osebnosti so nekaterim važnejše, nego občni prid.

Prav močno je obžalovati neodločnost nekaterih i mlačnost drugih okr. šolskih svetnikov. Le iz ozira na kako osebo svoje spoznanje volji družih podvreči, ali svoje mnenje z nestanovitnim letošnim vremenom vred preminjati, gospoda, to ni možko! Otrok steguje nedolžne ročice po leskečih zvezdicah neba, a ne po trdem delu; moža pa kinča možko delo, znoj. Drugim svetnikom pa je dosti, da so voljeni. Dvema gospodoma ne morem služiti; če s tem glasujem, zamerim se unemu, i narobe. Zato, menijo, je naj boljše biti doma. „Dolce far niente“. Samoupravo tirjate, a ko jo imate, delate kakor

ga rodi domača, navadna trta; saj kmet dobro pozna svoje trte, vé tudi v kterej zemlji ta v kterej druga se bolje izplačuje. Naj bode pa to kakorkoli, pohvalevredne so vsakako take poskušnje, le na to, menim, bi bolje bilo obračati svojo pozornost, da bi se vina domačih trt umeneje napravljala, ker žlahtnih trt ne manjka v Prvačini, ne v bližni okolici. Vzlasti pa zori najžlahtniše grozdje na severni strani Prvaške vasi, na mično obdelanih, solnčnih gorica. V enako vrsto spada tudi Gradiščansko vino. Prvaško vino, umno pripravljeno ti je kaj nenavadna pijača, enake ne dobiš na celem Ipavskem. Škoda, da se vino napravlja vedno po starej, podedovani navadi, sin posnema očeta. Potrgano grozdje se, če tisti dan ne, pa drugi ali k večjemu tretji dan zmesti ter vlije v sod; tu vré, se vsak dan zaliva, dokler se dobro ne včisti. Brici drugače, gornji Ipavci zopet drugače kuhajo svoja vina. Navadno se vino prodaja koj po trgatvi, ko še vre. (Dalje.)

otrok, ki je stegoval roke po lepem rudečem lesničniku, ko ga pa ugrizne, ga vrže proč.

Lansko leto, ko je deželni zbor v Gorici hotel zopet uzdrževanje šol izročiti posameznim občinam, pri glasovanju dotične postave menda zbor sam ni vedel na katerej strani je večina, zato tudi postava ni dobila cesarskega podpisa itd. Govorica se raznaša, da ono sejo si je naš okrajni šolski svet vzela za izgled tisti dan namreč, ko je izbiral prostor za šolo. Zjutraj je bila večina za gorenji, popoldne za dolnji prostor, kar posebno daje povod i veljavo pritožbam. Če se obnebe prav zjasni, mora imeti ta dogodba primerne nasledke.

Pretečeno saboto nas je obiskal cesarski namestnik bar. Pino, (bil je tudi na Cerkljanskem, na Bovškem pa ne) i v četrtek prejšnjega tedna je bil deželni šolski nadzornik v Tolminu. Oba sta si ogledovala prostor za šolo, nadejati se je ugodnega izida. Kedar vlada samovlastno kaj določuje, upije vso zoper njo, kadar ima pa ljudstvo samo oblast v rokah, se zateka k vladi. Cudno!

Iz Brd, 5. julija. — (Prejšnji in sedanjí župan štverjanski). Dopis v zadnji „Glas“-ovi št. mi ni po godu, in menda tudi drugim ne. Omenja se v njem med drugim volitev novega župana g. Antona Lenardiča. Kakor se vidi iz dopisa in dopisnikovih misli, bi morala biti volitev za Štverjan velika sreča, kajti, kakor dopisnik našteva, novi župan je županoval uže l. 1848—51. On je bolj pri rokah, ker stanuje ob skladovni briski cesti pod vasjo. Dopisnik se nadja a priori, da bode tudi novi župan uradoval v slovenskem jeziku. Verhu tega je navedeni zveden mož, posebno v kmetijstvu in dobrega serca. Dopisnik priznava, da je bil prejšnji župan naroden, da je večidel v slovenskem jeziku uradoval, pa da je tudi imel v slovenskem jeziku popolnoma zmožnega tajnika g. K. K. Takó dopisnik.

To mi daje povod, da dodam dopisu nekoliko glos. Naj se čuje še druga plat zvoná. Cudno se mi zdí to, da je županoval g. L. uže l. 1848—51, in da so se ga možje še le sedaj po 24 letih zopet spomnili. Morda se kje vidijo sedaj še dela njegovih rok? Kedo je v stanu kaj pokazati?! Kakó je to, da ga niso takratni možje po preteklem tiletnem obroku zopet in zopet počastili z novo volitvijo? To se drugod večkrat godí. Možje, ki vživajo zaupanje svojih sosedov, županijo leta in leta. Župana, ki sta pred g. L. poslovala, imata tudi čast, da sta sedela na občinskem stolu zaporedoma več let. In g. L. je bil menda po svojem prvem županovanju takó pri rokah, kakor sedaj, to je: ob skladovni briski cesti.

Radoveden sem, je-li bode zamogel dati g. dop. novemu županu, kedar bode konec njegove poslovanja, lepo spričevalo, da je bil naroden mož, da je uradoval, kakor njegov prednik. Tacega spričevala (t. j., da je narodnjak) bi mu jaz sedaj ne mogel dati, kajti vsak, kedor le hoče, lahko vidi in ve, da je hiša g. L. polna lahonskega duhá.

Da je novi župan zveden mož, no, to je res! Jaz bi pristavil, da je zveden, in to posebno v prvi versti za-se, kar ni seveda nič slabega. Vsak človek je sam sebi naj bližnji, kaj ne? Tudi to je res, da je zveden posebno v kmetijstvu, — pa le takrát, kedar je dobra latine. Takrát smo vsi dobri, umni kmetovalci na stroške dobrotljivega, nebeškega Očeta.

Da je dobrega sercá, to je tudi res. Izkušnja ga je izučila, ko je bil še revež, da je dobro, ako najde človek v reví dobro sercé. „Non ignara mali miseris succurrere disco“ — je rekla Dido. In ko bi premožen ubogim ne pomagal, kedo bi pa? To je njegova dolžnost!

H koncu še ponižno prašanje. Bode li dosedanji tajnik g. K. tudi v naprej opravljal svoj posel, ali pa bode kedo izmed domačih segal g. županu v perste? G. župan namreč ne zna ni brati ni pisati. Vsaj jaz ga nisem videl nikedar z bukvami (in tudi ne s patnoštrom) v cerkvi. In ko bi se zadnje prigodilo, kakó bi potem bilo se slovenskim uradovanjem, z narodnim življenjem itd.? Prejšnji župan je vsaj nujna opravila sam oskerboval tedaj ne veljá popolnoma dopisnikovo „pa je tudi imel v sl. jeziku popolnoma zmožnega tajnika.“

Potegnimo „štrih“! Kakó je to, da je vendar g. Lenardig (takó namreč se piše, kedor zna izmed hišnih pisati) župan „ratal“? Slabi(?) jeziki govore, da je hotel g. L. še enkrat okusiti to veselje, in da je samega veselja, ker bi znal župan biti (vedel je uže, kakó in zakaj) prejšnji večer zaklal pitano tele. Jaz bi hotel prav rad to-le preklicati. Pa tako trobi govoričca okoli. In kako hočem preklicati, da je nisem slišal? Iz tega si pa lahko vsak misli kar le hoče. Med drugim si jaz mislim, da ve uže g. L. najbolje, zakaj hoče še enkrat županovati!

Žalostno res, da ima naše ljudstvo takó malo pojma o stvaréh, ki bi morale biti njegov ponos. Jezik, narodnost, pravi napredek do oživljene Slovenije, spoštovanje samega sebe, značajnost, to je še marsikomu gola sanjarija! — Župan naj bode vselej pravi narodnjak, svojim vaščanom vzoren izgled! Kjer je glava gnjila, tam se gnjiloba poprime tudi telesnih udov — in gnjilo je celo truplo! Štverjanci kaj ste oznanovali oni dan z „natrkavanjem“ (spriterkovanjem)?!

Z Dunaja, 3. julija poroča „Slov.“ o škofu ljubljanskem: Svitli cesar je za ljubljanskega škofa imenoval stolnega prošta g. dr. Pogačarja. Potrditev imenovanja je prišla ravnokar iz Rima. Konečna potrditev, to je „praeconisatio“, se navadno objavi po dovršenem kanoničnem procesu v rednem konsistoriju (in consistorio ordinario, vel secreto). Oziroma ljubljanskega škofa se bo pa stvar pospešila, in ne bo treba čakati prihodnjega konsistorija, ki bo še le meseca septembra, ampak sv. Oče bodo po urno dognanem kanoničnem procesu s pismom (per breve) potrditev izrekli. Mislim, da bo s tem natančnim pojasnilom „Slovenec“ čitateljem postregel.

Ogled.

Avstrija. Vsled smrti cesarja Ferdinanda I., kateremu je že sedanji svet dal v vsakem oziru zasluženi priimek „Dobrotljivi“, prišlo je vprašanje zastran češke krone na dnevni red. Ostudno je, kako morejo in smejo nekteri listi o tej zadevi tako zaničljivo pisati! Mi tu samo opominimo, da je ena glavnih točk češkega programa, naj bi se sedanji cesar France Jozef po zgledu svojega strica Ferdinanda — po razmerah prenerajenih slovesnosti — kronati dal. Upajmo, da se bodo cesarjeve besede, da hoče hoditi po stopinjah rajkega Ferdinanda, tudi v tem oziru spolnile.

Med tem, ko v eni polovici Avstrije narodi žalujejo zarad zgube dobrotljivega cesarja, vršijo se v drugi polovici, na Ogrskem volitve za dežavni zbor. Pri teh volitvah je manj tepeža in pobojev, a zmaga liberalne združene stranke je tim večá. Tisza, na čelu velike večine v ogrskem državnem zboru, ali ne diši to po „reine Personalunion“?

Sme se reči, da kakor zdaj izid volitev kaže, bodo tri četrtinke stale za ministre in le majhna manjšina bo nasprotna. Na Ogrskem je pa tudi mogoče — tim bolj, ker bo mnogo „junge Kräfte“ — da se strankarstvo predrugači.

Znamenito za ogrske razmere je, da misli „veliki patriot“ Deak, kakor hitro se državni zbor snide, svoj mandat odložiti. Morda Deak sam kaj ve ali sluti?

Kakor na Ogrskem, tako vlečejo volitve na Hrvaškem vso pozornost na se. Narodna stranka, t. j. večina bivšega hrvaškega sabora je razglasila svoj volilni oklic, v katerem obeta, da se bodo le notranje reči v prihodnem saboru obravnale. Temu nasproti pa znani poslanec Makanec zastopa v lastnem programu neodvisnost Hrvaške od Ogrske in sklical je tabor v Bukari, kterege se je udeležilo od 3-4000 oseb in misli enak tabor sklicati tudi v Zagrebu. Prej je bil boj med tako zvanimi unionisti in narodnjaki, zdaj pa se je narodna stranka razcepila v dva tabora. Res je, da je obema mar za Hrvaško, vendar nesloga ne obrodi dobrega sadu.

Zunanje države. Na Nemškem škofje svoje verne spodbujajo, naj pri volitvah volijo dobre in odločne katoličane. Monakovski nadškof, ravno tako Speierski in Eichstetski škofje so razposlali do svojih vernih pastirske liste. Nekteri duhovni so sicer ugovarjali nadškofovemu pismu, pa to ni nič novega, med pšenico se vedno nahajajo pleve.

Na Španjskem morda ravno zdaj, ko to pišemo, bijejo odločilen boj, priprave so velike od obeh strani. Brzobjav je raznesel novico, da hoče Alfonsova vlada pomoči izkati pri drugih evropskih vladah proti Karlismu, pa iz tega ne bo nič. Konec vojske pa tudi ni še tako blizo, kakor nekteri mislijo.

Sv. Oče so ukazali, da naj kapitel pri sv. Petru obhaja slovesno mašo v četrtek po rajn. cesarju Ferdinandu.

Domače stvari.

(Prevzvišeni nadškof) so razposlali dne 8. t. m. sledeče: **VABILO.** Njegovo c. k. apostolsko Vel. cesar Ferdinand je 29. p. m. v Gospodu zaspal. V saboto 10. t. m. bo iz tega namena v stolni cerkvi ob 10. uri zjutro slovesna črna maša.

Nadškofijski ordinarijat tedaj vljudno vabi v smislu dopisa c. kr. namestništva v Trstu dne 5. t. št. 1446/pr., naj se tega mrtvaškega duhovnega opravila udeležijo vse c. k. oblastnije in uradi, slavna deželno in mestno zastopstvo, profesorji, učeniki in predstojniki raznih zavodov kakor tudi verno ljudstvo. — **Drugo vabilo,** namenjeno dekanijskim uradom, se glasi. Ker

je Njeg. c. kr. apostolsko Vel. cesar Ferdinand 29. pr. m. v Gospodu zaspal, določuje podpisani knezo-nadžkofijski ordinarijat v smislu vabila c. kr. namestništva v Trstu dne 5. t. m. št. 1447/pr., da naj se v vseh farnih, kuracijalnih in samostanskih cerkvah in v krajih, kjer je sedež c. kr. uradov, slovesno mrtvaško duhovno opravilo opravi, in dotične osebe in verno ljudstvo iz prižnice povabi.

Na večer pred opravi naj se z vsemi zvonovi primerno zvoni.

(Kmetje!) G. Miroslav Dr. Dellabona c. k. notar v Gorici, stanujoč v nuških ulicah h. št. 377, je pooblaščen spisovati vse notarske spise v slovenskem jeziku. Izdelujte toraj Vaša pravna opravila pri g. Dr. Dellabona-i, ker veste, da je prav koristno, če so tako važni spisi izdelani v domačem jeziku.

(Razglas.) Veliki „Zemljevid poknežene grofije goriške i gradišćanske s tržaško okolico“, katerega je narisal c. k. okrajni šolski nadzornik gospod France Vodopivec in izdal deželni odbor goriški, se dobiva v deželni pisarnici tukaj po 2 goldinarja.

(Imetje r. dr. Hrasta) začelo se je prodajati včeraj po očitni dražbi. Začelo se je z bukvami, ostalo jih je pa še čez polovico, ki se bodo prodajale z drugim pohištvom vred 15. t. m. Prihodnjic bo šlo vse nar brže po prav nizki ceni.

Razne vesti.

— *Pravila perskega društva „Slavec“* v Gorici prinesemo prihodnjic, ker nam za danes prostora primanjkuje. Ob enem bomo nekatere misli izpovedali, da se društvo ukorenini tudi po deželi in v kratkem času cvet in sad obrodi.

— *Sad nove šolske dobe.* V Linzu so bile une dni hude preiskave med šolsko mladino. Prišlo je na dan, da med mladino se širijo skrivne družbe, ki jo moralno in duševno kužijo. Družbe pripravljajo mladino za Prusa. Stvar je tako razširjena in zadetih toliko, da so preiskavo ustavili, drugač bi bili prisiljeni, vse dijake zapoditi. Kar je nar huje, je to, da so celo učitelji v preiskavi. Od tega ne črhnejo naši liberalni ustavoverski listi.

Javna zahvala.

Pri svojem odhodu iz Boveca imel sem navadno veselje, da so me gg. župan, obč. zastop, uradniki in mnogo drugih odličnih oseb spremili v slovo noter do Serpenice. Zahvaljujem se jim in vsem Bovčanom iz dna svojega srca za vso ljubezen, katero so mi skazali.

V Ločniku 7. jul. 1875.

Franc. Košuta, dekan.

Goriška Čitalnica potrebuje restavraterja in čuvaja.

Kdor želi oboje sprejeti, naj se pri podpisnem odboru ustmeno ali pismeno do konca julija oglasi kateri mu bode daljne, jako ugodne pogoje naznanil.

V Gorici, dne 21 junija 1875

Čitalnični odbor.

Oznanilo.

HHRANILNICA,

zdržena s zastavljavnico

„MONTE DI PIETÀ“

v Gorici

prejema vsak dan, razun nedelj in praznikov, od 8. ure zjutraj do poldne kateri koli znesek denarja ne manjši od 1. gold. in plačuje obresti 5%. Posojuje se tudi denar na nepremakljivo blago (hiše in zemljišča) in na obligacije po 6%. Ta posojila se potem lahko tudi poplačujejo v večkratnih obrokih (ratah), primernih posojenemu kapitalu.

Zastavljavnica (Mont)

izplačuje zneske v srebru na navatne zastave (perilo, prejo, oblačilo itd.), kakor tudi na zlatenino in srebernino. Ako izplačani znesek 10 gold. ne presega, plačuje se obrsti 6%, od večih zneskov 8%.

Javna prešnja.

Podpisani fajmošter lepo prosi vse tiste, ki so prostovoljno podpisali ali podkrižali, da bodo v petih letih en goldinar (ali vsako leto 20 soldov) darovali za nove zvonove Gradenske cerkve, da bi zdaj to obljubo spolnili, ker je peto leto že prešlo.

Denar naj se pošilja ali podpisanemu fajmoštru ali kaplanu g. Alojz. Carli-u v Miren.

Sprejemajo se pa tudi vsi drugi darovi, ker cerkev še veliko potrebuje.

V Mirnem dne 2. julija 1875

Janez K. Eleršič,

fajmošter.

Oznanilo.

Podpisani si jemlje čast slavnemu občinstvu naznaniti, da prejema in izvršuje vsakovrstna naročila na mere iz lesa po metričnem sistemu narjence za tekočine iz zrno.

Mere se izdelujejo natančno po predpisani postavi tako, da je dotična gosposka lahko potrdi.

V Gorici dne 22. junija 1875,

Jakob Juch,

Za mesnicami h. št. 419.

PRODAJA

pravega domačega vina.

Belo od 10 do 12 gold. vedro.

Črno " 14 " 16 " "

Dobiva se v drogeriji

Seppenhofer-jevi

na

Travniku

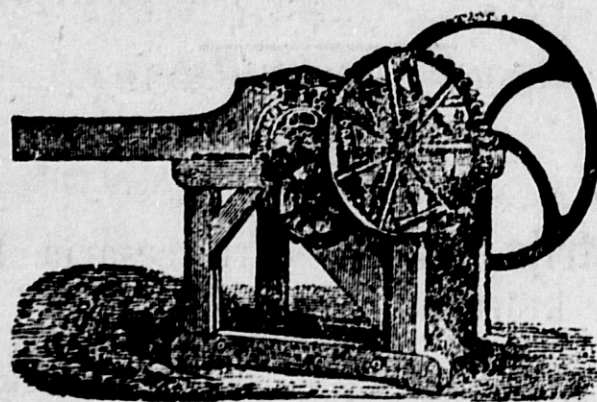
V O J S K E

sicer še ne bo tako brz, pač pa se nam že bliža čas žetve in

m l a č v e.

Mlatiči bodo dragi, to je gotovo, in se bodo vrh tega težko dobivali, žita pa bo, kakor kaže, mnogo, in ker se samo ne omlati, treba priskrbeti si že za časa drugih pripomočkov. Taki pripomočki so

ročne mlatilnice na cveke,

pri katerih ima troje, k večemu čvetero ljudi, možkih ali žensk, opraviti, in katerih vsaka na dan 30 do 40 mernikov žita namlati. Pri tem je zrnje že očiščeno plev, klasje do zadnjega zrnja omlačeno.

Teh mlatilnic je bilo lansko leto mnogo prodanih in kupci jih na vso moč hvalijo. Goniti in rabiti jih je prav lahko.

Lansko leto so se prodajale po **132 gl. 50 kr.**, letos pa je cena znižana na **115 gl.** v Ljubljani.

Zato mislimo, da ne bo noben količkaj veči posestnik zamudil napraviti si tako koristno mlatilnico; če pa je eden sam ne zmore, naj si jo napravi po dva, trije, štirje, tudi cele vasi ali občine skup. Da se že v enem letu splača, to je iz vsega tega gotovo vsakemu jasno. Dajo se tudi za plačo v obrokih.

Vsi drugi poljski in kmetijski stroji se lahko dobé, ako se naroce.

Zaloga ročnih mlatilnic v Ljubljani je pri

Jož. Debevca,

v Gradišči ob tržaški cesti hiš. št. 57.